

ชาวองต์ ซินโดรม

SAVANT SYNDROME

นายแพทย์ทวีศักดิ์ ลีรัตน์เรชา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

“ชาวองต์ซินโดรม” (savant syndrome) เป็นคำที่ใช้เรียก กลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ (developmental disabilities) ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความเป็นอัจฉริยะหรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้านอยู่ในคนเดียวกัน ซึ่งมีความหลากหลายตั้งแต่ความสามารถแบบพิเศษ ไปจนถึงความสามารถแบบมหัศจรรย์

ชาวองต์ซินโดรมพบในกลุ่มออทิสติก (autism spectrum disorder) เป็นส่วนใหญ่ พบมากถึงร้อยละ 50 ซึ่งมักเรียกว่า “ออทิสติกชาวองต์” (autistic savant) อีกร้อยละ 50 พบในกลุ่มความบกพร่องทางพัฒนาการรูปแบบอื่น ๆ เช่น ความบกพร่องทางสติปัญญา (intellectual disability) การบาดเจ็บทางสมอง (brain injury) และโรคทางสมอง (brain disease) เป็นต้น

ชาวองต์ซินโดรม พบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง 4 - 6 เท่า ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเกิดจากข้อเท็จจริงที่ว่า ออทิสติกซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของชาวองต์ซินโดรม พบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ชาวองต์ซินโดรม พบในกลุ่มออทิสติกร้อยละ 10 และพบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง 3.54 เท่า ในขณะที่พบในกลุ่มผู้บกพร่องทางสติปัญญาร้อยละ 0.6 หรือประมาณ 1 ใน 2,000 คน และพบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง 6 เท่า

แรกเริ่มเดิมที ดร. John Langdon Down ซึ่งเป็นผู้ทำให้โลกได้รู้จัก กลุ่มอาการดาวน์ หรือ ดาวน์ซินโดรม (Down syndrome) เป็นผู้ที่บัญญัติศัพท์คำว่า “อิดีตชาวองต์” (idiot savant) ในปี พ.ศ. 2430 หรือกว่า 130 ปีมาแล้ว เพื่อใช้อธิบายให้ทราบถึง กลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการหรือสติปัญญา แต่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านด้วยในคนเดียวกัน โดยนำคำว่า “idiot” มารวมกับคำว่า “savant” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาฝรั่งเศส ว่า “savoir” แปลว่า “รู้” (to know) หรือ “ผู้รู้” (knowledgeable person)

เขาได้นำเสนอกรณีศึกษาทั้งหมด 10 ราย ซึ่งรวมถึงผู้ที่สามารถจดจำประวัติศาสตร์ของจักรวรรดิโรมันตั้งแต่เริ่มต้นจนล่มสลายได้ทุกตัวอักษรในหนังสือของ Edward Gibbon 6 เล่ม

ในภายหลัง คำว่า “idiot” ได้ถูกจำกัดความให้ใช้เฉพาะกับผู้ที่ระดับสติปัญญา (IQ) ต่ำกว่า 25 จึงไม่สามารถใช้สื่อความหมายให้เข้าใจครอบคลุมถึงกลุ่มที่มีความบกพร่องของพัฒนาการรูปแบบอื่น ๆ และยังพบอีกว่า มีบางรายที่มีระดับสติปัญญาสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยด้วย

ในปี พ.ศ. 2521 ดร. Darold Treffert จึงเสนอให้เปลี่ยนชื่อเรียก “อิดีต ชาวองต์” (idiot savant) ซึ่งใช้กันมาเกือบ 100 ปี เป็นคำว่า “ชาวองต์ซินโดรม” (savant syndrome) และนิยมใช้กันเป็นการทั่วไปนับแต่นั้นเป็นต้นมา

สำหรับในต่างประเทศ ความสามารถพิเศษเฉพาะด้านที่พบบ่อยที่สุด คือ ความสามารถด้านดนตรี โดยเฉพาะการเล่นเปียโน รองลงมาเป็นความสามารถด้านศิลปะ ซึ่งมักเป็นสาขาทัศนศิลป์หรือการวาด นอกจากนี้ยังพบความสามารถในการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการคำนวณปฏิทิน และความสามารถด้านทักษะกลไกหรือมิติสัมพันธ์ สำหรับในประเทศไทยเองยังไม่ได้มีการศึกษาข้อมูลทางสถิติที่เพียงพอ

ในปี พ.ศ. 2532 ดร. Darold Treffert ได้แบ่งความสามารถพิเศษเฉพาะด้านในชาวองต์ซินโดรม ที่เรียกว่า “island of genius” ออกเป็น 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ดนตรี ศิลปะ คณิตศาสตร์ การคำนวณปฏิทิน และทักษะกลไก มิติสัมพันธ์

นอกจากนี้ยังมีความสามารถพิเศษในด้านอื่น ๆ ที่สามารถพบได้ แต่ไม่บ่อยนัก เช่น สามารถคาดการณ์เวลาได้แม่นยำโดยไม่ต้องดูนาฬิกา สามารถแยกแยะประสาทสัมผัสทางกาย แยกแยะกลิ่น ได้แม่นยำ สามารถรับรู้ข้าม

ประสาทสัมผัสได้ (synesthesia) มีทักษะการใช้ภาษาที่ดีมากในหลายภาษา (polyglot skills) หรือมีความรู้ย่างน่าทึ่งเฉพาะสาขา (exceptional skills) เช่น คอมพิวเตอร์ สถิติ เป็นต้น

ความเป็นอัจฉริยะ หรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้านเหล่านี้ ส่วนใหญ่พบติดตัวมาตั้งแต่แรกเกิดเลยก็ว่าได้ เนื่องจากพบได้ตั้งแต่อายุน้อย ๆ และไม่เคยมีใครสอนมาก่อนด้วย ในทางกลับกัน ก็อาจเกิดได้ในภายหลังได้เช่นเดียวกัน ทั้งในช่วงวัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ หรือแม้กระทั่งในวัยสูงอายุ เกิดจากการฝึกฝน ทำซ้ำ ๆ หรืออาจพบได้ภายหลังการบาดเจ็บทางสมอง หรือเป็นโรคทางระบบประสาทส่วนกลาง

จากข้อมูลการลงทะเบียนชาวองต์ซินโดรม ใน 33 ประเทศ พบว่ามีความสามารถพิเศษได้ตั้งแต่อายุน้อย (congenital savants) ถึงร้อยละ 90 ในขณะที่พบในภายหลัง (acquired savants) ร้อยละ 10 และยังพบว่าร้อยละ 45 มีความสามารถพิเศษหลายด้าน

การเรียนรู้และฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่อง พบว่า ช่วยพัฒนาความสามารถพิเศษได้มาก โดยเฉพาะทักษะด้านศิลปะ และดนตรี จากเริ่มแรกเป็นการจดจำและทำซ้ำได้เหมือนต้นแบบ (duplication) สามารถพัฒนาจนมีไหวพริบ ปฏิภาณ (improvisation) มากขึ้น และสามารถริเริ่มสร้างสรรค์ (creation) ด้วยตนเองได้ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- Gururangan K. (2010). Savant syndrome: growth of empathy and creativity. *Berkeley Scientific Journal*. 13(2): 1-9
- Jeon Y. (2016). Savant syndrome: a review of research findings. *Culminating Projects in Special Education*. 25. [Online]. Available URL: https://repository.stcloudstate.edu/sped_etds/25
- Miller LK. (2005). What the savant syndrome can tell us about the nature and nurture of talent. *Journal for the Education of the Gifted*. 28(3): 361-73.
- Treffert DA. (1988). The idiot savant: a review of the syndrome. *Am J Psychiatry*. 145: 563-72.
- Treffert DA. (2009). The savant syndrome: an extraordinary condition. A synopsis: past, present, future. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci*. 364(1522): 1351-7.
- Treffert DA. (2014). Savant syndrome: realities, myths and misconceptions. *J Autism Dev Disord*. 44: 564-71.
- Treffert DA. (2021). **Savant syndrome: FAQs**. [Online]. Available URL: <http://www.agnesian.com/page/savant-syndrome-faqs>
- Treffert DA & Rebedew DL. (2015). The savant syndrome registry: a preliminary report. *WMJ*. 114(4): 158-62.
- Treffert DA & Wallace GL. (2006). Islands of genius. In: *Scientific American exclusive online issue: uncommon genius*. 31: 2-6.

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2565). **ชาวองต์ซินโดรม**. [Online]. Available URL: happyhomeclinic.com/savant02-savantsyndrome.html
(บทความต้นฉบับ มกราคม 2565)